

REMISSVAR FRÅN SINFRA

Ds 2025:29 – Tredjelandsleverantörers tillträde till upphandlingsförfaranden

Inledande synpunkter

Sinfra har beretts tillfälle att yttra sig över Ds 2025:29 *Tredjelandsleverantörers tillträde till upphandlingsförfaranden* och lämnar följande synpunkter.

Sinfra ställningstagande

Sinfra delar regeringens bedömning att det finns behov av att förtydliga och anpassa den svenska upphandlingslagstiftningen i förhållande till EU-rätten när det gäller leverantörer från tredjeländer. Sinfra vill samtidigt understryka vikten av att genomförandet av ändringarna utformas på ett sådant sätt att det inte leder till generellt eller oproportionerligt utestängande av leverantörer utanför EU, då detta riskerar att minska konkurrensen och medföra ökade kostnader i upphandlingar.

Bedömning av konsekvenser, beredskap och skydd för svensk infrastruktur

Sinfra välkomnar att promemorian tydliggör att leverantörer från tredjeländer som saknar avtalad rätt till marknadstillträde inte befinner sig i en jämförbar rättslig situation med leverantörer från EU/EES eller GPA-länder. Ett sådant förtydligande bedöms minska rättsosäkerheten och bidra till en mer korrekt tillämpning av likabehandlingsprincipen.

För Sinfra, som genom sina ramavtal stödjer upphandlingar inom samhällsviktig och infrastrukturell verksamhet, är det särskilt positivt att förslagen ger möjlighet att stärka Sveriges beredskap och säkerhet. Genom att tydliggöra upphandlande myndigheters och enheters handlingsutrymme skapas bättre förutsättningar att redan i upphandlingens planerings- och utformningsfas, inom ramen för EU-rätten, beakta risker kopplade till leverantörers ursprung, ägarstruktur och rättsliga hemvist. Detta är av särskild betydelse i upphandlingar som rör kritisk infrastruktur, tekniska system och andra strategiska funktioner där långsiktig robusthet och säkerhet är av central betydelse.

Sinfra konstaterar samtidigt att den föreslagna lagstiftningen kan komma att innebära ökade krav på utredning och analys för upphandlande myndigheter och enheter, bland annat vid bedömningen av leverantörers rätt till deltagande i upphandlingsförfaranden. Detta får särskild betydelse vid ramavtalsupphandlingar, där bedömningar av leverantörers marknadstillträde och lämplighet behöver göras för långa avtalsperioder och för ett stort antal avropsberättigade.

För Sinfra, som upphandlar och förvaltar ramavtal med lång löptid och som utgör grunden för medlemmarnas återkommande avrop, är väl fungerande och konkurrenskraftiga leveranskedjor av central betydelse. Leveranskedjor för många infrastrukturella produkter och komponenter är i dag internationella och integrerade, och ett generellt eller schablonmässigt uteslutande av leverantörer utanför EU riskerar att minska konkurrensen i ramavtalsupphandlingarna och begränsa tillgången till alternativa leverantörer över tid.

Sinfra ser därmed en risk för att alltför långtgående begränsningar i ramavtalsupphandlingar kan leda till dyrare produktion av varor och tjänster, särskilt inom områden där tillverkning och komponentförsörjning är beroende av globala leveranskedjor. Eftersom ramavtal ofta ligger till grund för stora inköpsvolymerna och löpande leveranser över flera år riskerar detta att få varaktiga kostnadseffekter, vilket i sin tur kan leda till högre priser för Sinfras medlemmar och i förlängningen ökade kostnader för samhället.

Mot denna bakgrund anser Sinfra att det är av särskild vikt att de möjligheter som promemorian öppnar för också tillämpas på ett proportionerligt och behovsstyrt sätt, särskilt vid ramavtalsupphandlingar. Ett stärkt handlingsutrymme bör möjliggöra riskbaserade och väl avvägda bedömningar, utan att i onödan begränsa konkurrensen eller försvåra långsiktigt hållbara leveranskedjor som är nödvändiga för såväl kostnadseffektiva upphandlingar som en robust försörjning.

Avslutande synpunkt

Sinfra anser sammanfattningsvis att förslagen i Ds 2025:29 utgör ett väl avvägt steg mot en mer rättssäker och strategiskt hållbar upphandlingsreglering. Förslagen bedöms ge upphandlande myndigheter och enheter bättre möjligheter att agera inom ramen för EU-rätten och därigenom bidra till ett stärkt skydd för Sveriges infrastruktur och beredskap.

Samtidigt understryker Sinfra vikten av att regelverket tillämpas på ett proportionerligt sätt, så att konkurrensen i ramavtalsupphandlingar inte begränsas mer än vad som är motiverat och att långsiktigt hållbara leveranskedjor kan upprätthållas. Detta är avgörande för att undvika onödiga kostnadsökningar och för att säkerställa kostnadseffektiva inköp för Sinfras medlemmar och samhället i stort.

Sinfra vill därutöver framhålla behovet av realistiska tidsramar för införande av ny lagstiftning. Upphandlande myndigheter och enheter, i synnerhet inköpscentraler som förvaltar ramavtal med lång löptid, behöver tillräckligt med tid för att anpassa upphandlingsprocesser, avtalsstrukturer och interna rutiner. Detta är en förutsättning för en rättssäker och enhetlig tillämpning av de nya reglerna.

Tony Doganson
VD, Sinfra